

Серед методів навчання для формування основ професійного саморозвитку майбутніх учителів обираємо проблемні методи, а саме: діалоги, дискусії, створення проблемних ігрових ситуацій, метод проектів, метод портфоліо тощо.

Вважаємо, що оптимальними для формування основ професійного саморозвитку майбутніх учителів мають бути такі форми організації навчання: лекції, індивідуальні, групові, практичні заняття (практичне заняття «конференція», практичне заняття «диспут», практичне заняття «снігова куля» та ін.), організація самостійної роботи студентів, консультації, гуртки, проблемні групи тощо. Особливе ж місце мають посідати педагогічна практика та позааудиторна робота.

Отже, зауважимо, що формування основ професійного саморозвитку майбутніх учителів початкової школи складний та багатофакторний процес. Заклад вищої освіти, де готують нову генерацію вчителів має перетворитися на розвивальне середовище, в якому майбутні педагоги набувають необхідних професійних компетентностей, формують уміння самостійно оволодівати новими знаннями впродовж майбутньої професійної діяльності та самостійно розвивати необхідні педагогічні якості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кривильова О. А. Особистісно-орієнтовані технології підготовки майбутніх учителів до самостійної творчої діяльності // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). №1. Бердянськ: БДПУ, 2004. С. 38–44.
2. Крижко В. В. Теорія та практика менеджменту в освіті. Запоріжжя: Просвіта, 2003. 272 с.
3. Найн А. Я. Педагогические инновации и научный эксперимент. *Педагогика*. 1996. № 8. С. 9–14.
4. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с.
5. Шустова Н. Ю. Формування основ професійного саморозвитку вчителя як педагогічна проблема // Актуальні проблеми сучасної науки та наукових досліджень: зб. наук. пр. – Вип. 6 (9) / редкол.: Р. С. Гуревич (голова) [та ін.]; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця: Планер, 2016 р. С. 279–282.

Наталія Варбанська,

студентка 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Наук. керівник: **О. Б. Голік**
к.пед.н., доцент (БДПУ)

ФОРМУВАННЯ РЕФЛЕКСИВНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Актуальність. Стрімкий розвиток педагогічної освіти став рушійною силою для виникнення інноваційних компонентів готовності до професійної діяльності майбутніх вчителів початкової школи. Сучасна освіта повинна мати на меті підготовку не лише високоосвіченого фахівця, а

й різносторонньо розвинуту особистість, здатну до педагогічної рефлексії, що є одним зі компонентів інноваційної діяльності.

Полякова Г. розглядає педагогічну рефлексію як один із механізмів саморегуляції педагога, як здатність займатися самоаналізом, тобто здатність до критичного переосмислення власного досвіду [4]. Вітвицька С. вважає розвиток педагогічної рефлексії важливим психологічним механізмом корекції професійної поведінки у педагогічному спілкуванні [1]. Таким чином, педагогічна рефлексія – це усвідомлення вчителем себе самого як суб'єкта діяльності: своїх особливостей, здібностей, того, як його сприймають учні, батьки, колеги, адміністрація; усвідомлення цілей та структури своєї діяльності, засобів її оптимізації [2].

Рефлексивне мислення є однією з важливих умов засвоєння і застосування педагогічних інновацій для майбутніх вчителів початкових класів. Це пояснюється тим що аналіз отриманих в ході рефлексії результатів і власного індивідуального стилю роботи можуть сприяти створенню нових інноваційних технологій в освітньому процесі та альтернативних технологій або концепцій, що можуть впроваджуватися в освітній процес початкової освіти.

Ступінь досліджуваності проблеми. Проаналізувавши інформаційні джерела, що розкривають зміст процесу формування рефлексивного мислення майбутнього вчителя початкової освіти, можемо зазначити, що тема професійної рефлексії була предметом дослідження таких вчених, як Бігич О., Власенко Ю., Дичківська І., Дубасенюк О., Алексєєва Л., Бориско Н., Степанов С., Пономарьов Я., Семенов І., Виготський Л., Дідро Д., Дьюї Д. тощо.

Зважаючи на рефлексивний компонент інноваційної діяльності майбутнього вчителя початкової освіти, можна виокремити такі її характеристики:

1. Творча активність виявляється у межах відтворювальної діяльності.
2. Формується позитивна спрямованість потреби у використанні відпрацьованих педагогічних знахідок із незначними змінами.
3. Виробляється вміння ставити педагогічні цілі, представляти бажаний результат, відбувається становлення особистості вчителя як суб'єкта альтернативної концепції, технології чи змісту освіти.
4. Вчитель використовує навчально-виховний потенціал для формування особистості учнів, їхніх потреб у самовихованні, самоосвіті й саморозвитку.

Рефлексія на етапі реалізації інноваційної діяльності супроводжується двома процесами: вчитель повертається на етап прогнозування, відстежуючи окремі складові концепції, та аналізує співвідношення власних можливостей і зовнішніх умов: аналізуються навички, педагогічні дії, зміст інновацій.

Мета і методи дослідження. Теоретично обґрунтувати та емпірично опробувати психолого-педагогічні умови та методи формування рефлексивного мислення у майбутніх вчителів початкової школи.

Одним із сучасних засобів формування рефлексивного мислення майбутнього вчителя початкової освіти є метод сторітеллінгу, який було

вперше застосовано Амсторгом Д., а в подальшому обґрунтовано в наукових працях Сімоні А., Шейгада Е., Прусака Л., Харре Р. та ін [3].

На основі узагальнень проаналізованої літератури можемо зробити висновок, що формування рефлексивного мислення майбутнього вчителя початкової освіти стає необхідністю, яка є важливою умовою засвоєння і застосування педагогічних інновацій в початковій освіті та Новій українській школі загалом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вітвицька С.С. Теоретичні і методичні засади педагогічної підготовки магістрів в умовах ступеневої освіти: дис. доктора пед. наук: 13.00.04 / С. С. Вітвицька. – Житомир, 2011. – 598 с.
2. Гончарова О., Калужська Л. Рефлексивний компонент готовності майбутнього вчителя іноземної мови до інноваційної діяльності / О. Гончарова, Л. Калужська // [Проблеми підготовки сучасного вчителя](#). – 2013. – № 7. – С. 118-122.
3. Немченко С.Г., Голік О.Б. Рефлексивна культура : монографія // С.Г.Немченко, О.Б.Голік. – Riga LAP Lamberg Academic Publishing, 2018. – 200 с.
4. Полякова Г. Показники педагогічної творчості вчителя / Г. Полякова // Психолог. – 2006. – № 35. – С. 3-5.

Анна Дресвянникова,

студентка 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Наук. керівник: **І. А. Барбашова**

к. пед. н., доцент (БДПУ)

КОЛІРНІ УЯВЛЕННЯ ПЕРШОКЛАСНИКІВ: СУТНІСТЬ, МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ

До стратегічних завдань початкової освіти належать всебічний розвиток дитини, формування її компетентностей, допитливості, здатності спостерігати і досліджувати різноманітні об'єкти навколишнього світу. Важливого значення в їхньому вирішенні набуває вдосконалення чуттєвих процесів учнів, зокрема уявлень про колірні властивості предметів і явищ дійсності.

Уявлення – це процес і результат мисленнєвого відтворення образів, предметів і явищ, які в даний час не впливають на органи чуття людини [3, с. 52].

Фізіологічною основою уявлень є повторне збудження в головному мозку тимчасових зв'язків, що виникають під час сприймання будь-яких об'єктів і знову актуалізуються під впливом не самих цих об'єктів, а інших подразників, пов'язаних з ними у минулому досвіді, або під впливом окремих елементів тих самих об'єктів [1, с. 37].

Уявлення мають певні властивості. Насамперед, вони характеризуються *наочністю*, адже є чуттєво-наочними образами дійсності. Але уявлення ніколи не мають тієї ступені наочності, яка притаманна образам сприймання, вони, як правило, значно блідіше.